

MISKOLCI EGYETEM
Műszaki Anyagtudományi Kar
Kerpely Antal Anyagtudományok és
Technológiák Doktori Iskola

Szilárdfázisú átalakulások

Prof. Dr. Roósz András

TANTÁRGYLEÍRÁS

2016.
Szerző: user

Szilárdfázisú átalakulások

Prof. Dr. Roósz András

Tantárgy jegyzője

Prof. Dr. Roósz András, professor emeritus, Fémteni Képlékenyalakítási és Nanotechnológiai Intézet.

szoba: B1 fsz 6. mail: femroosz@uni-miskolc.hu, tel: 1543, <http://www.matsci.uni-miskolc.hu/roosz.htm>

Gyakorlat vezető: Dr. Mende Tamás, egyetemi docens, Fémteni Képlékenyalakítási és Nanotechnológiai Intézet.

szoba: B1 fsz 4. mail: tamas.mende@uni-miskolc.hu, tel: 1543,

Tantárgy célcsoportja

A tárgy minden a Kerpely doktori iskola, de különösen a Fémek képlékenyalakítása, Fémten, hőkezelés, és az Öntészet tématerület hallgatójának ajánlott.

Tantárgy nyelve

Magyar vagy angol.

Tantárgy célja

A tantárgy célja az átalakulási folyamatok rendszerezése, a kristályosodás (megszilárdulás) és a szilárd állapotban végbemenő átalakulások részletes ismertetése.

Tantárgy módszertana

Nagyobb létszám esetén kontaktóra keretében kerül a tananyag átadásra.

Tantárgy tematikája

- A fázisátalakulások rendszerezése: átalakulások halmazállapot változással és halmazállapot változás nélkül. Homogén és heterogén átalakulások. Megszilárdulás: kristályosodás és amorfizáció.
- Az olvadék szerkezete. Homogén és heterogén csíráképződés egy alkotós rendszerben és többalkotós rendszerben. Metastabil fázis csíráképződése. A csíráképződés sebessége. Csíráképződés a vasgrafit és a vas-vaskarbid rendszerben.
- Csíranövekedés egyalkotós rendszerben, csíranövekedés többalkotós rendszerekben. Összetételi, gradiens, görbület okozta túlhűlés.
- Sebesség függő egyensúlyi fázisdiagram és következményei.
- Síkfrontos, oszlopos és ekviaxiális növekedés. Az öntött tuskó szerkezete.
- Mikro és makrodúsulás a szilárdoldatok kristályosodásánál. Eutektikum kristályosodása: csíráképződés, növekedés. Az eutektikum szerkezete. Peritektikum és monotektikum kristályosodása.
- Átalakulások szilárd fázisban halmazállapot változás nélkül. Csíráképződés szilárd állapotban.

- Homogenizálás, rendeződés, GP zónák. A folyamatok matematikai leírása, az AVRAMI egyenlet.
- Újrakristályosodás: az alakváltozás hatása a mikroszerkezetre.
- Csíráképződés: az alakváltozás, kiinduló szemnagyság és a hőmérséklet hatása. Hideg és melegalakítás értelmezése.
- Csíranövekedés. Átalakulási diagram.
- Kiválás szilárd oldatból: GP zónák, metastabil és stabil fázisok keletkezése. Csíráképződés, növekedés: a hőmérséklet és az alakítás hatása. Átalakulási diagramok (C görbék).
- Visszaoldódás kiválás után illetve kristályosodott szerkezetben. A kiinduló szerkezet és a hőmérséklet hatása. Feloldódási diagramok.
- Allotróp átalakulás szinfémben és szilárd oldatban. Masszív átalakulás. Eutektoidos átalakulás.

Tantárgyhoz kapcsolódó irodalmak

1. Verhooven J.D.: Fundamentals of physical metallurgy. John Wilen and Sons, 1975
2. Haasen P.: Phase transformation in materials. Mat. Sci. Techn. Vol. 5. VCH. 1991

Tantárgy teljesítése, számonkérés

Az ellenőrző kérdésekre adott helyes válaszokat követően szóbeli vizsga.

Tantárgyhoz kapcsolódó komplex vizsga kérdések

1. Homogén fázis átalakulások
2. Fázis átalakulások rövidtávú diffúzióval
3. Átalakulások hosszútávú diffúzióval
4. Fázis átalakulások diffúzió nélkül